

ตำบลโนนกิบาล

อำเภอแก่งคัม จังหวัดมหาสารคาม

เกิดการตื่นรู้ หันหน้าคุยกัน
สร้างสรรค์ชุมชน

สารบัญ

- ๐๙ สภาพแวดล้อม

๐๑๔ ความเป็นมา

๑๔ ก้าวเดินด้วยความพอเพียง

๒๐ กลไกการขับเคลื่อน

๒๗ รูปอกรุ่มความสำเร็จในพื้นที่

๓๙ แผนที่ความรู้

๔๔ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

๔๕ ภาคผนวก

นิยามความพ่อเพียงของต่ำบลอนกีบາล

“បុរាណស្រីបុរាណកិន ពីងមាននាមខេះ ॥បំបាត់ កែវិក
ធោល់អាស្រែហើយ ពីដែនទេស ទីតាំងរបាយការនឹងការងារនៃប៉ាងក្រុងក្រុងការកំ
គ់រំគានកំកិច្ចក្រោមពីបៀនប្រជុំខ្លួនពីការបូបគ្រែលកេដី មុន
ទីតាំងរបាយការនឹងការងារនឹងការងារនឹងការងារនឹងការងារនឹងការងារ

ໂມໂດລໂນນົກບາລ : ສູຄວາມເປັນຕຳບລວິດີພອເພີ່ງ

ກະບວນກາຮ

ຕ້ອຍອດຈານເດີມສານຕ່ອ
ກຸມືປ່າຍໝາກໜັງດິນ

ເຊື່ອນປະສານກາຄີເຄຣືອຂ່າຍ

ເນັນການກໍາງານແບບນີ້ສ່ວນຮ່ວມ
ເພື່ອຕອບໂຈກຍໍປ່າຍໝາຂອງເຫຼຸມເບນ

ພູ້ນໍາຫລາກຫລາຍກາຄສ່ວນ

ໃຫ້ຫລັກຮຽນນົກບາລໃນການບຣິຫາຮຈັດກາຮ

ຕິດຕາມແລະປະເມີນພລກາກກໍາງານ
ວຍ່າງຕ່ວ່າເນື່ອງ

ສກາພ ແວດລົມ

ตำบลโนนกีบາລ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอแกคำ ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๑ กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น ๐๔ หมู่บ้าน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูงหรือชาวบ้านเรียกว่า เนิน หรือในลักษณะมาจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ ทำให้ทางทิศใต้เป็นที่ราบลุ่มลักษณะเป็นลูกคลื่น ส่วนทางทิศเหนือ เป็นที่ลุ่มและเป็นลูกคลื่นสลับกับที่คอน รวมทั้งเป็นที่ตั้งชุมชนพื้นที่ทางการเกษตรกรรม มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๓๗,๖๕๗ ไร่ และมีจำนวนประชากรประมาณเกือบ ๕,๐๐๐ คน จำนวนครัวเรือนประมาณ ๘๐๐ ครัวเรือน

ประชากรในตำบลโนนกีบາລประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักควบคู่กับอาชีพค้าขาย โดยผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว พืชไร่ และพืชสวนครัว นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพรับจ้างและรับราชการ ส่วนการใช้แรงงานเป็นแรงงานภาคการเกษตร ซึ่งมากจากแรงงานในครอบครัวเป็นหลัก เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิตแรงงานจากภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่ จะอพยพเข้ามารับจ้างทั่วไปหรือค้าขายในกรุงเทพฯ

គោលប៊ូណា

ในอดีตชาวคำบลโนนภิบาลอยพมารากบ้านหนองแรงยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อมาตั้งถิ่นฐาน ณ ที่แห่งนี้ โดยสามารถแบ่งเป็นช่วงเวลาของพัฒนาการคำบลได้ ดังนี้

■ พัฒนาการดำเนิน

พ.ศ.๒๔๔๐-๒๔๙๙

ยุคก่อตั้งบ้านเรือนและขยายกีบชาน

พ่อใหญ่กุนศรีวิบาลได้อพยพลูกหลานมาหากบ้านหนึ่งกุนน้อย โดยเห็นว่าพื้นที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมที่จะตั้งบ้านเรือน จึงได้ตั้งบ้านเรือนและให้ชื่อว่า "บ้านโนนวิบาล" ต่อมาการพัฒนาเริ่มขยายตัวเข้าสู่ชนบท แต่การอพยพยายถินฐานของประชากรยังคงมีค่อนมาเรื่อยๆ ตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่น ชีวิตความเป็นอยู่ในช่วงนั้นยังคงพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก

พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๓๐

ยุคการพัฒนาตามนโยบายรัฐ

ชาวบ้านเริ่มขยายพื้นที่ทำการเกษตรเนื่องจากมีประชากรเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้น มีบริษัทผลิตยาสูบเข้ามาแนะนำส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกยาสูบ หลังจากนั้น สารเคมีทางการเกษตรเริ่มเข้ามาในชุมชนอย่างมาก นอกจากนี้ยังเริ่มปลูกมันสำปะหลัง จนเกิดปัญหาดินเสื่อมโทรมในเวลาต่อมาในยุคนี้เริ่มมีไฟฟ้าเข้ามาในชุมชน ชาวบ้านจึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะดวกเพิ่มขึ้น

พ.ศ.๒๕๗๙-๒๕๘๑

ยุคการอนุรักษ์ทรัพยากรก้องกีบ

ในยุคนี้เริ่มมีการแสวงการอนุรักษ์กับ เพราะเห็น
ว่าจำนวนนกลดลง และมีคนภายนอกเข้ามาจับกบ
ในพื้นที่มากขึ้นเรื่อยๆ จึงเริ่มมีการพูดคุยปรึกษา
หารือเพื่อแก้ปัญหา มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้น
ต่อมาจึงมีการกระจายเขตการอนุรักษ์กับจนครบ
ทุกหมู่บ้าน และในที่สุดมีการประกาศให้คำบล
อนนกibal เป็นตำบลอนุรักษ์กับ และมีการจัดงาน
ประจำปีวันอนุรักษ์กับขึ้นทุกปี

กุนคำบล

จากพัฒนาการและความเป็นมาของคำบลโนนภิบาล ซึ่งมีสภาพความเป็นชนบท การพัฒนาต่างๆ จึงผ่านมาทางหน่วยงานภาครัฐ จนเกิดกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาร่วมกัน ต้นทุนที่สำคัญซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการห้อมรวมคนให้มาทำงานพัฒนาชุมชน ได้แก่

ทุนทางทักษะอาชีพ แต่เดิมนั้นชาวบ้านนิยมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวคือ ปอ และมันสำปะหลัง โดยใช้สารเคมีทางการเกษตรค่อนข้างมาก การทำการเกษตรเกือบทุกชนิดต้องพึ่งพาสารเคมี แต่ด้วยสภาพพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง การทำการเกษตรเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ทำให้เกิดการรวมกลุ่มขององค์กรชาวบ้านที่ต้องการสร้างรายได้เสริมนอกเหนืออุดมการผลิตทางการเกษตร โดยได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยอาศัยองค์ความรู้ท้องถิ่นเรื่อง "งานฝีมือพื้นบ้าน" เช่น การเย็บром เช็คเท้า การทอเสื่อก ผลิตหมอนฟักทอง การผลิตผ้าห่มและการพัฒนาแปลงแปลงพื้นที่จากต้นนก เป็นต้น

ผู้นำชุมชน ผู้นำที่เป็นทางการได้ให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมกับงานพัฒนา จึงให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่วนผู้นำระดับหมู่บ้านทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ให้กับลูกบ้านของตนเอง ทั้งยังเป็นแกนนำสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาชุมชน เนื่องจากสามารถเข้าใจสภาพบริบทของชุมชนที่มีต่อตนเองและชุมชนได้เป็นอย่างดี

เครือข่ายภาคีความร่วมมือ เครือข่ายภาคีที่เข้ามาทำงานในตำบลส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านมาเป็นระยะเวลาระยะนาน ก่อเกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาในตำบลให้เป็นรูปธรรมได้ โดยสนับสนุนส่งเสริมความต้องการณ์ความรู้ของคนในชุมชน และความต้องการองค์ความรู้ของคนในชุมชนที่ต้องมีการให้สภาพชีวิตที่มีอยู่มีกิน มีรายได้ทำให้ชาวบ้านสนใจ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในแต่ละกิจกรรม

ก้าวเดิน ด้วยความพยายาม

ตำบลโนนกิบalemีประสบการณ์ในการพัฒนาทางด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ท้องถิ่น และมีทักษะฝีมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน โดยมีการประสานงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล หน่วยงานราชการ ท้องถิ่น เช่น โรงเรียน และการศึกษาของโรงเรียน หากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า รูปธรรมที่เป็นทุนเดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกิจกรรมงานพัฒนา หรือศักยภาพของผู้นำชุมชน สิ่งเหล่านี้นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันของคนในชุมชน จึงได้เห็นผลสำเร็จในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและจัดตั้งกลุ่มทางทักษะอาชีพ

เมื่อเจ้าสู่โครงการรักษ์ป่า สร้างคน ๔๔ ตำบล วิดีพอเพียง ในระยะที่ ๓ ปี พ.ศ.๒๕๖๒ โครงการฯ ได้เข้ามานำเสนอเริ่มให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชนให้หันมาสนใจแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกหน่วยงานที่ดำเนินการรับฟ้าคำบลโนนกิบalem การดำเนินงานต่างๆ ของโครงการฯ จึงเกิดขึ้นภายใต้แนวความคิดในการพัฒนาชุมชนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน 💙

ก กลไกการขับเคลื่อน

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลโนนกิบาก

ประธานคณะกรรมการโครงการฯ
นายจำนำง โบราณมูล

คณะกรรมการฝ่าย
บริหารแผนงาน/กิจกรรม

นายประเสริฐ มาตรา
นายนิพนธ์ ทิพย์ปัญญา

คณะกรรมการฝ่าย
การเงินและบัญชี

นายวันชัย นิลพัทธ์
นางจันทะชา พรหมจะมรา
นายทองสุข โชคครัตน์
นายสุขสันต์ ขันจะพัฒน์

คณะกรรมการฝ่าย
ศิคิตรและประเมินผล

นายหนู บุคคลา

คณะกรรมการฝ่าย
จัดซื้อ/จัดจ้าง

นายสมเนีย ยิ่มແຍ້ນ
นายทองจันทร์ กົບາລສິງໝໍ

กลไกการขับเคลื่อนงานในตำบลนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐที่เรียกว่าหน่วยงานในท้องถิ่น (อบต. อนามัยและโรงเรียน)

เข้ามาเกี่ยวข้อง มีทั้งที่ทำงานกันอย่างใกล้ชิด ค่ายติดตามสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาอย่างแน่น และร่วมวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกัน

คณะกรรมการโครงการฯ มีฐานะบทบาท เป็นแกนหลักในการดำเนินงานตามหลักการของโครงการฯ ที่เน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด รวมทั้งคณะกรรมการโครงการฯ ต้องรับผิดชอบบริหารจัดการ และดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแผนตำบลวิถีพื้นที่ ที่ได้รับอนุมัติสนับสนุนงบประมาณมาด้วยเงื่องจากเป็นผู้ลงนามในสัญญาความร่วมมือ

กับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการตำบลนี้มีจำนวน ๓๐ คน โดยมาจากส่วนที่เป็นฝ่ายการปกครอง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวมไปถึงบุคลากรจากองค์กรบริหารส่วนตำบล นอกจากนั้นมีการผลักดันให้ครัวเรือนพ่อเพียงอาสามาเป็นคณะกรรมการโครงการฯ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้คณะกรรมการได้ออกแบบโครงสร้างการบริหารจัดการด้วยการแบ่งเป็นฝ่ายค่าใช้จ่าย เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงินบัญชีและฝ่ายติดตามประเมินผล และฝ่ายจัดซื้อ/จัดจ้าง เป็นต้น

คณะกรรมการโครงการฯ จะนัดหมายประชุมกันเป็นประจำทุกเดือน มีการสรุปติดตามผลการดำเนินงานและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในรอบเดือนที่ผ่านมา พร้อมกับวางแผนกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานในเดือนถัดไป โดยใช้หลักคิดหลักปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ คนต้นแบบยังเป็นกลยุทธ์หนึ่งและเป็นนโยบายหลักของโครงการฯ ที่เน้นให้มีคุณสมบัติคือ มีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายด้วยการพึ่งตนเอง มีการปลูกอยู่ปลูกกิน ปลูกพืชแบบสมัพسان ทำบัญชีครัวเรือน ใช้บุญอินทรีย์ชีวภาพ ไม่เป็นหนี้เป็นสิน เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และเป็นแบบอย่างให้ครัวเรือนพ่อเพียงอาสามาได้เห็นรูปธรรมจริง จนสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนได้

โดยโครงการฯ ลงพื้นที่ร่วมค้นหาบุคคลในชุมชนที่มีคุณลักษณะดังกล่าว จากนั้นเจ้าหน้าที่โครงการฯ จะเข้าไปสอบถามองค์ความรู้คุณต้นแบบ เพื่อนำองค์ความรู้มาขยายผล โดยใช้บุคคลต้นแบบเป็นรูปธรรมในการอธิบายรูปแบบ และครอบแนวทางการพัฒนาครัวเรือนพ่อเพียงอาสามาแผนตำบลวิถีพื้นที่

วิธีนี้นับว่าช่วยสร้างความเข้าใจกับครัวเรือนพ่อเพียงอาสามาได้มากกว่าการอธิบายตามหลักทฤษฎี เพราะจะเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนได้มากยิ่งขึ้น

กิจกรรมภาคสนาม ปตท.

ทีมงานภาคสนาม ปตท. เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้กับโครงการฯ อย่างเต็มเวลา โดยมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการโครงการฯ ครัวเรือนพอเพียง อาสา และสนับสนุนเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง ประกอบด้วยบุคลากรดังคือไปนี้

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล เป็นตัวแทนในการเชื่อมประสานและสร้างความเข้าใจระหว่างตำบลและโครงการฯ ใน การขับเคลื่อนงานภายใต้แผนตำบลวิถี พอเพียง โดยมีการวิเคราะห์การทำงานอยู่เสมอ เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนงานให้ได้ด้วยวิธีที่อ่อนน้อมถ่อมตน และเรียนรู้ประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่โครงการฯ ตำบลอื่นๆ รวมทั้งเข้าหาทั้งแกนนำและผู้นำชุมชนเพื่อเชื่อมประสานงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ให้เกิดการทำงานร่วมกัน

เจ้าหน้าที่ประจำภาค มีบทบาทในการกำกับดูแลให้กรอบแนวคิด และแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และเป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำในเรื่องการทำงาน แก่เจ้าหน้าที่ประจำตำบลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในวางแผนกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานโครงการฯ ในระดับตำบลอีกด้านนวยและรักษาและเบี่ยงปฏิบัติของโครงการฯ โดยเน้นให้ชาวบ้านเป็นแกนหลักมีส่วนร่วม ตั้งแต่การคิด การทำ และการติดตามสรุปบทเรียน ส่วนการบริหารจัดการงบประมาณก็ยึดหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีส่วนร่วมและตรวจสอบได้ ทั้งยังหนุนเสริมบทบาทของเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชน พร้อมกับเชื่อมประสานกับหน่วยงานภาครัฐโดยใช้แผนงานตำบลวิถีพอเพียง เป็นเครื่องมือสำคัญและใช้เป็นทิศทางของการขับเคลื่อนงานทั้งตำบล

ที่ปรึกษาภาค บทบาทการทำงานจะเน้นการลงพื้นที่ตำบล เพื่อชี้แจงงานเชิงนโยบายของโครงการฯ รวมทั้งยกระดับและหล่อหลอมทางความคิดในแนวทางการทำงานพัฒนา เป็นศูนย์รวมจิตใจของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ทุกคน โดยในช่วงแรกที่ปรึกษาภาคจะเข้ามาช่วยทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินโครงการฯ อีกทั้งยังช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ตำบลให้สามารถจัดกระบวนการและดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ได้เอง รวมไปถึงมีส่วนช่วยจัดการปัญหาในเชิงนโยบายให้กับพื้นที่

▪ รุปรั้นความสำเร็จในพื้นที่ ปรับวิธีคิด เปลี่ยนพฤติกรรม...อย่างรุ้ตัวรุ้tan

กุนเดิมในเรื่อง
การกำบัญชีครัวเรือน

- ได้รับการอนุมัติและสนับสนุน
- กำหนดเป็นนโยบายสำคัญ
 - อบรมความรู้ด้านการกำบัญชีครัวเรือน
 - ศึกษาดูงาน
 - จัดทำแบบฟอร์มการบันทึก

ติดตามผล
เป็นรายครัวเรือน

ครัวเรือนรู้จักการ
วางแผนรายรับ-จ่าย
ประหยัด รู้คุณค่าของเงิน

ที่ผ่านมา มีหน่วยงานต่างๆเข้ามานะน้ำ อบรมวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้กับชาวตำบลโนนวิบูล แต่ชาวบ้านยังไม่ได้ให้ความสนใจที่จะบันทึกอย่างจริงจัง จนกระทั่งโครงการฯ เข้ามา ได้มีการนำเสนอการบันทึกบัญชีครัวเรือนขึ้นมาอีกครั้ง รวมทั้งเป็นนโยบายสำคัญที่กำหนดให้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับวิถีคิด และเปลี่ยนพฤติกรรมของครัวเรือนพ่อเพียงอาสาได้ทางโครงการฯ สนับสนุนกิจกรรมค้านการอบรมให้ความรู้การบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ถูกต้อง โดยใช้วิทยากรภายนอกมาอบรมรวมทั้งพาไปศึกษาดูงานในตำบลที่เข้าร่วมโครงการฯ นอกจากนั้นโครงการฯ ยังผลิต

จัดทำแบบฟอร์มการบันทึกรายการรับจ่ายประจำวัน หรือเรียกว่าสมุดบัญชีครัวเรือน ที่มีการปรับปรุงและสะควรต่อการลงบัญชี นำไปจากจ่ายให้ครัวเรือนอาสาจำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน

หลังจากที่มอบสมุดบันทึกรายการรับจ่ายประจำวันให้ครัวเรือนพ่อเพียงอาสาไปแล้ว จะมีคณะกรรมการโครงการฯ ที่รับผิดชอบแต่ละหมู่บ้านร่วมกับเจ้าหน้าที่ประจำตำบลออกไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ กระตุ้นให้แต่ละครอบครัวทำการบันทึกให้เป็นวิถีปฏิบัติ และนำตัวเลขที่บันทึกได้มาพิจารณาวางแผนชีวิตรอบครัว ว่าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อประหยัดรายจ่ายและจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการปรับให้รายรับ-รายจ่ายสมดุล ภาระหนี้สินจะค่อยๆ ลดลง โดยมีการติดตามทุกๆ ๓ เดือน

ผลที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม คือ ทำให้ครัวเรือนพ่อเพียงอาสา รู้รายรับ-รายจ่าย เป็นการวางแผนการใช้เงินของครอบครัวที่ได้ผลเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นเตือนให้รู้จักประหยัด อดออม รู้คุณค่า ของเงิน

กลุ่มท่อเสื่อจากตันกอก

ຕ້ອຍອັດບຍາຍພລຈາກກລຸນ່ມເດີມ
ໂດຍກາຮົງຈັດວິບຣນເພີ່ມເທັກນິກໂດຍ
ວິກຍາກຮຈາກກາຍນວກ

เกิดพลิตกันที่ใหม่ๆ
จากการทอถูก
และเกิดการวนกลุ่มของแบบบ้าน
ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

กลุ่มทอเสื่อจากต้นกากของคำบลโนนภิบาลค่อนข้างมีชื่อเสียงอย่างมาก เป็นที่รู้จักกันอย่างดี โดยมีชุดเริ่มต้นมาจากการ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๙ ทาง อบต.โนนภิบาลได้ออกมาจัดประชุมชาวบ้านเพื่อจัดตั้ง กลุ่มอาชีพเสริม ให้กับชุมชน โดยให้แต่ละหมู่บ้านเสนอโครงการขึ้นมาและทาง อบต.สนับสนุนงบประมาณให้ชุมชน จึงเสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มทอเสื่อจากต้นกาก

เก็บเกี่ยวข้าวประมานเดือนมกราคม - เมษายน

ชื่อเสียงของกลุ่มที่เสื่อจากต้นกากเริ่มกว้างไกลออกไป จึงมีการจัดทำเพื่อจำหน่ายและจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการขึ้น โดยเริ่มแรก

นั้นมีการระดมทุนหรือหุ้นจากสมาชิก เมื่อขายได้กำไรมามากก็จะนำเงินมาแบ่งกันตามจำนวนหุ้น เมื่อโครงการฯ เจ้ามารับผิดชอบในการดำเนินการในปี พ.ศ.๒๕๕๒ ทางคณะกรรมการได้เสนอให้มีกิจกรรมค่ายอุดมยานพลังให้กลุ่มท่องเที่ยวต่างๆ ได้รับเข้าไปบรรลุลงในแผนคำนวณที่พอดีเพียง ปี พ.ศ.๒๕๕๗ ในเรื่องการจัดอบรมเพิ่มเทคนิคออกแบบคลุกเคละการท่องเที่ยวชั้นนำ โดยได้วิทยากรจากบ้านแพง อําเภอโภสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลจากการอบรมในครั้งนี้ได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มได้เป็นอย่างดี และมีชาวบ้านให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะได้รับการอบรมให้ความรู้ใหม่ๆ ใน การพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากต้นกากนอกจากเสือ เช่น ที่รองแก้ว หมวกและที่รองจาน เป็นต้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานการผลิตให้กับกลุ่มอีกด้วย นอกจากนี้สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านไม่มีโอกาสได้รู้จักกันมากขึ้น เพิ่มความสามัคคีในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น

พลังงานทางเลือก

แม้ว่าชุมชนจะเคยมีประสบการณ์ความรู้ในเรื่องพลังงานทางเลือกมาก่อน แต่ยังไม่เคยได้ทดลอง ปฏิบัติ กิจกรรมด้านพลังงานจึงอยู่ในความสนใจของคนในชุมชนตลอดมา จนกระทั่งโครงการฯ ได้เข้ามา ดำเนินงานร่วมกัน จึงเป็นการหนุนเสริมและทำให้ความคิดของคนในชุมชนปรากฏผลเป็นรูปธรรม ใน การทดลองปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตมาพัฒนางานทางด้านพลังงานทางเลือก ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร เป็นกิจกรรมที่โครงการฯ เข้ามาส่งเสริม ในปี พ.ศ.๒๕๕๓ หลังจากที่พากกรรมการไปศึกษาดูงานเรื่องของพลังงานทางเลือก ที่ศูนย์บริการวิชาการที่ ๓ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดกรมพัฒนาพลังงาน

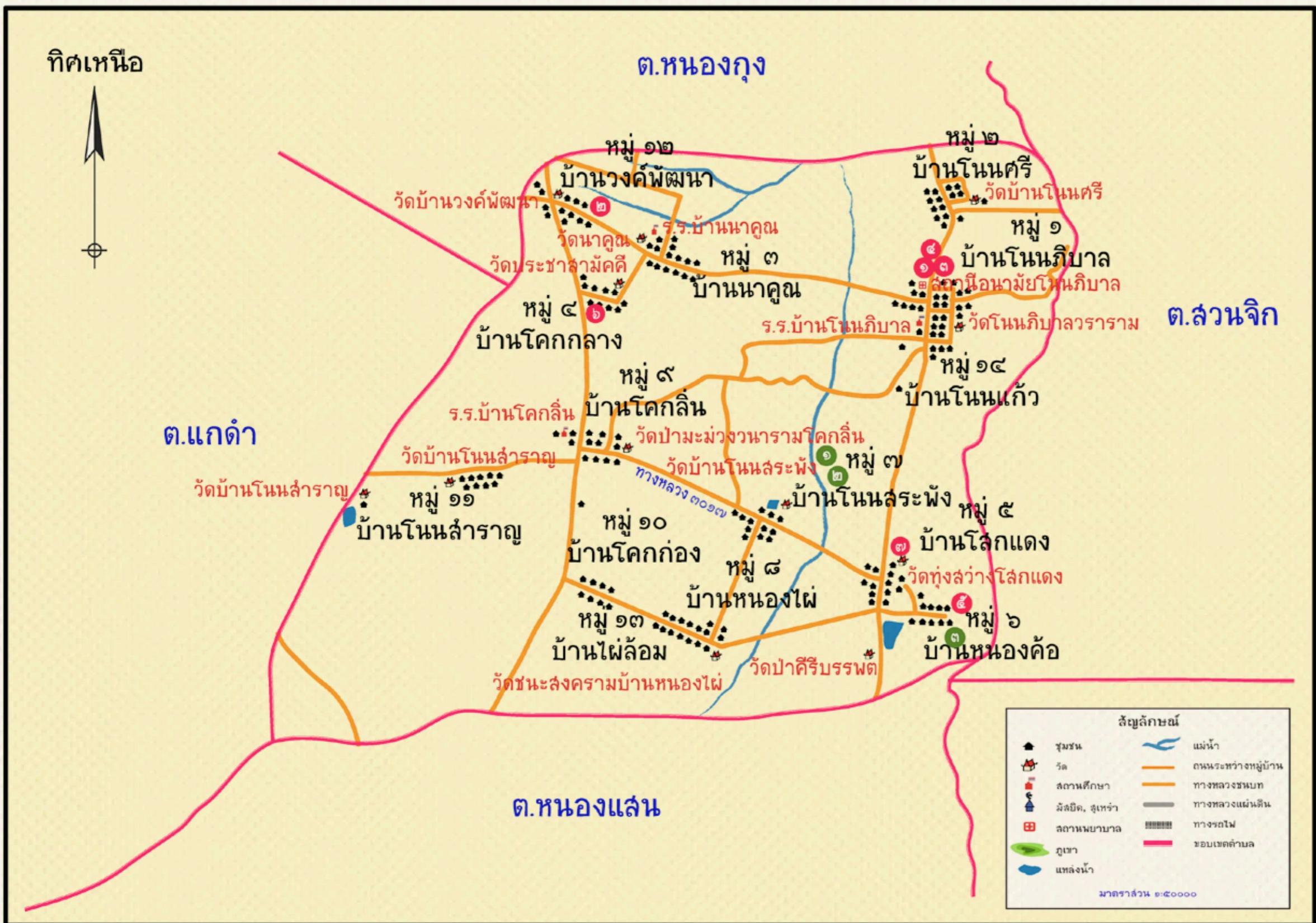
ทบทวน กระทรวงพลังงาน เพื่อให้คณะกรรมการได้นำความรู้ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตน โดยเริ่มที่กรรมการทำเป็นแบบอย่างโดยรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมขึ้น และสอบถามความพร้อมของครัวเรือนพอเพียงอาสา จากนั้นได้มีการจัดฝึกอบรม โดยได้เจ้าหน้าที่พลังงานภาคอีสาน มาเป็นวิทยากรกระบวนการ ให้ และโครงการฯ สนับสนุน เรื่องของวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งพาไปศึกษาดูงานเพิ่มเติม แล้วมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันถือว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถขยายผลได้มากในตำบล เพราะมีการขยายผลสู่ครัวเรือนพอเพียงอาสา ทุกหมู่บ้าน และพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน

เตาชุปเปอร์อ็องโล' กิจกรรมการปั้นเตาประสิทธิภาพสูงหรือชุปเปอร์อ็องโล' เกิดขึ้นโดยการผลักดันของสมนึก ยิ่มແย়ম คณะกรรมการโครงการฯ แห่งบ้านโสกแดง ซึ่งได้ร่วมไปศึกษาดูงานที่ตำบลเขากอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

จึงได้เสนอ กิจกรรมนี้เข้าไปในแผนคำบลวิถีพอเพียงปี พ.ศ.๒๕๕๗ และเสนอตัวเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมทั้งหมด โครงการฯ จึงได้สนับสนุนกิจกรรมนี้ไปควบคู่ไปกับกิจกรรมเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร โดยได้เชิญวิทยากรจาก ตำบลหุงโป่ง อำเภออบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มาเป็นครูผู้ฝึกถ่ายทอดเทคนิค วิธีการขันตอนต่างๆ และทางโครงการฯ ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้ทั้งหมด เพื่อฝึกให้ครัวเรือนอาสาและผู้สนใจได้เรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะความสามารถที่จะดำเนินการได้เอง หลังจากอบรมเสร็จแล้วนั้น สมนึก ยิ่มແย়ম ได้นัดหมายผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมดมาบ้านเตาร่วมกันอีกครั้ง เพื่อขยายผล และปั้นเตาแจกจ่ายครัวเรือนพอเพียงอาสาให้ไปทดลองใช้ และจัดทำนิทรรศการประชาสัมพันธ์ ความรู้เบื้องต้นในการปั้นเตาให้อีก ๑ ชุด ทางโครงการฯ ได้กำหนดและร่วมกันพัฒนาให้เกิดเป็นจุดเรียนรู้เรื่องการปั้นเตา อย่างโล่คือ บ้านโสกแดง และมีผู้รู้ที่เชี่ยวชาญในการปั้นเตาจำนวน ๑๐ คน จาก ๑๐ หมู่บ้าน ผลจากการกิจกรรมการอบรมการปั้นเตาคือ ชาวบ้านให้ความสนใจและมีความรู้เรื่องการปั้นเตา สามารถผลิตใช้เองในครอบครัวได้ แจกจ่ายกันไปใช้ในครัวเรือน และสามารถรายจ่ายในครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้ชุมชนรู้จักถึงคุณสมบัติของคิน กระหนกถึงความสำคัญของคิน เกิดเป็นคุณค่าทางจิตใจ ที่จะร่วมกันอนุรักษ์คิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สามารถเพาะปลูกพืชให้ได้ผล และนำมาปั้นเตา ให้มีประสิทธิภาพได้อีกด้วย

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ต่ำบลโนนกีบาก

คนต้นแบบ

- ๑ ทองใบ กิพย์พิชัย
 - ๒ เกี๊ยวนทอง แสงคำ
 - ๓ สุบลันด์ ขันชะพัฒน

จุดเรียนรู้

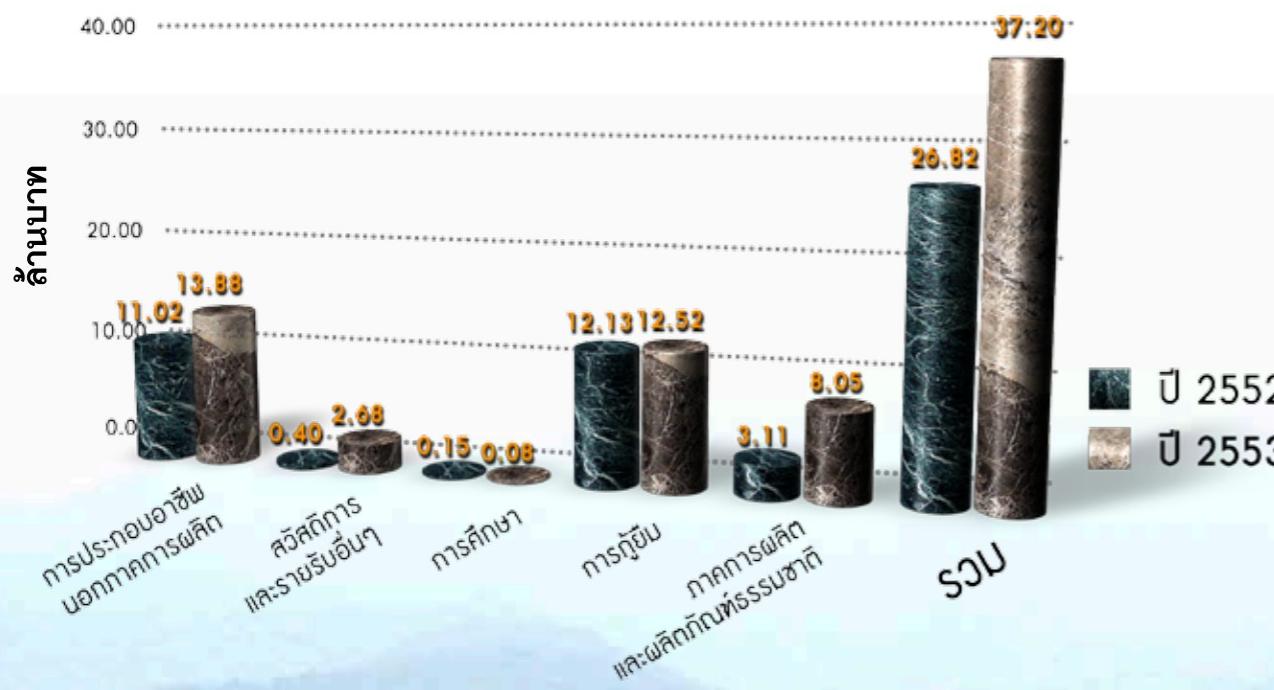
- ၁ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า
 - ၂ กลุ่มของใช้ในครัวเรือน
 - ၃ กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์กุบ
 - ၄ งานศพปลดเหล้า
 - ၅ บ่อแก๊สชีวภาพ
 - ၆ เตาเผาถ่าน ၁၀၀ ลิตร
 - ၇ เตาซุปเปอร์อังโลง

รายจ่ายปี ๒๕๕๗ ลดลง ๖.๔๗ ล้านบาท คิดเป็น ๒๐ % ของรายจ่ายรวมปี ๒๕๕๗ รายจ่ายที่ลดลง มาจากการซื้อเครื่องน้ำดื่มและผลิตภัณฑ์ ดังแผนภูมิ ๒

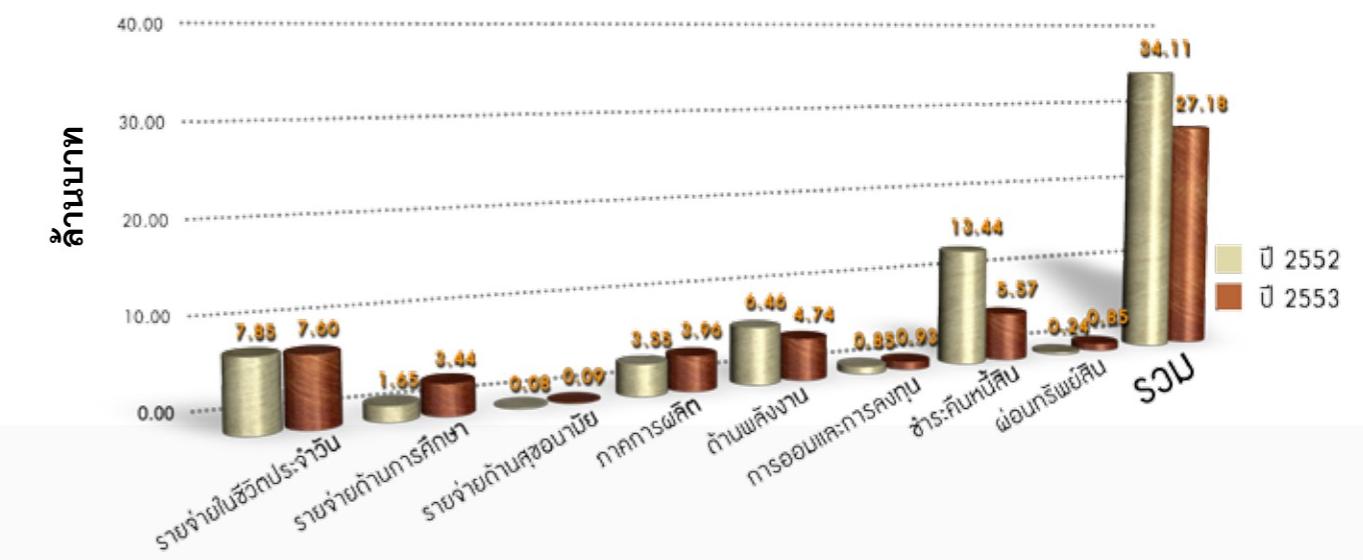
ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์ในภาพรวมของคำบัญชีระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗ พบว่า รายรับรวมปี ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้น ๑๐.๓๔ ล้านบาท คิดเป็น ๗๕ % ของรายรับรวมปี ๒๕๕๗ รายรับที่เพิ่มขึ้น มาจากภาคการผลิตและผลิตภัณฑ์อุรุมาศติ และการประกอบอาชีพนักภาคการผลิต ดังแผนภูมิ ๑

แผนภูมิ ๑ เปรียบเทียบข้อมูลรายรับรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗

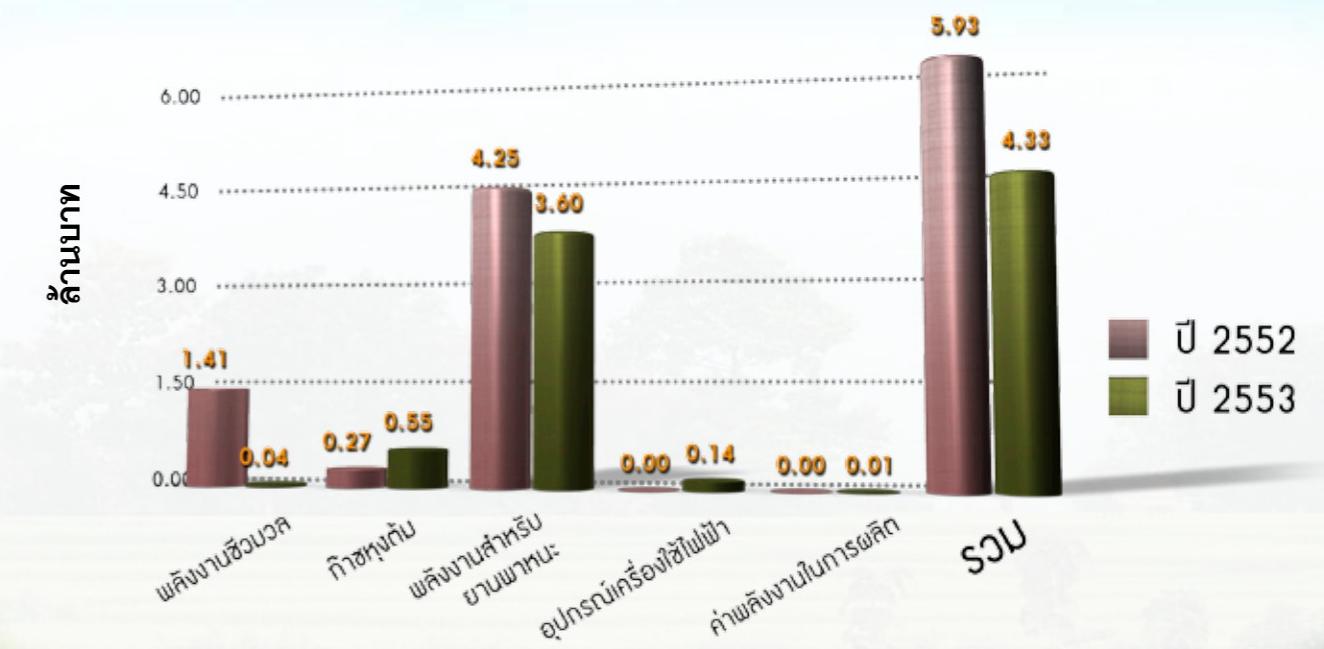

แผนภูมิ ๒ เปรียบเทียบข้อมูลรายจ่ายรวมระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗

รายจ่ายด้านพลังงานปี ๒๕๕๗ ลดลง ๑.๙ ล้านบาท คิดเป็น ๒๗ % ของรายจ่ายรวมปี ๒๕๕๗ รายจ่ายที่ลดลงมาจากการพัฒนาชีวมวล และพลังงานสำหรับยานพาหนะ ดังแผนภูมิ ๓

แผนภูมิ ๓ เปรียบเทียบข้อมูลพลังงานระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๗

ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง จากการกำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลโนนกิบາล ลดการปล่อยかるบอนไดออกไซด์ลงได้ ๕๙,๐๔๙ กิโลกรัม จากกิจกรรมการปลูกต้นไม้ พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม กิจกรรมรณรงค์การประหยัดพลังงาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุธรรมชาติ

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	52,780
แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุธรรมชาติ	73
พัฒนาทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม	1,801
กิจกรรมรณรงค์การประหยัดพลังงาน	1,502
รวม	56,156

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

อุดรธานี แห่งบูร่อั่งໄส

โครงการรักษ์บ้าน สร้างคน ดีเด่น วิถีพอเพียง : ตำบลโนนกิบາล อ่าเภอแยกค่าย จังหวัดคุ้มราสาราม

ชื่นชมการบูร่อั่งໄส

๑. ภาคใต้ ภาคตะวันออก

๒. ภาคกลาง

UN

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ...บกสรุปความพอเพียง

สุขสันต์ ขับชาพัฒน์ คนต้นแบบวิถีพอเพียง

"การเริ่มต้นปลูกอยู่ปลูกกิน พึ่งพาตนเอง เริ่มจากที่ตัวเราทำให้สำเร็จ กินทุกอย่างที่เราทำเอง ไม่ต้องไปซื้อข้าวนาจากทุกอย่าง อะไรที่สามารถทำเองได้น่าจะทำ รวมทั้งต้องมีการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ญาติพี่น้อง ชีวิตจะพบความสุข"

จาก "พ่อค้ารถเร่่ตามหมู่บ้าน ไม่สุขสำราญเท่าเดินตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง" ชีวิตที่เคยเป็น แต่พ่อค้าขายอาหารตามโรงเรียนบ้าง ตามหมู่บ้านบ้าง ชีวิตเห็นเงินเห็นทองแบบทุกวัน แค่ไม่มีเวลาได้หยุดพักผ่อน ทำให้กลับมาบทวนตนเอง จนได้ค้นพบโครงการฯ ผู้แนะนำทางสว่างให้ชีวิตกลับมามีความสุขขึ้น สามารถพึ่งพาตนเอง จนกลายเป็นคนต้นแบบตำบล ใช้เวลาเพียง ๑ ปี เท่านั้นในการปรับเปลี่ยน โดยเน้นศึกษาและลงมือทำอย่างจริงจังทั้งเรื่องพลังงานทดแทน การปลูกอยู่ปลูกกิน และดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายทำทุกอย่างอย่างจริงจังใจจนกว่าจะทำสำเร็จ

ระเบียบ จันกบูตร ชีวิตมั่นคงด้วยการทำบัญชีครัวเรือน

"การไม่ต้องคิดอะไรมาก เราเมื่อย่างไรใช้อย่างนั้น กินของที่เราปลูกเอง พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด อยากกินต้องได้กิน อยากนอนต้องได้นอน"

ชีวิตที่ผ่านมาของ ระเบียบ แสนยากลำบาก ต้องต่อสู้ด้วยการทำเกษตรทุกอย่าง ทั้งทำไร่ยาสูบ ปลูกปอเพื่อเลี้ยงคุครอบครัว ชีวิตที่อยู่ในวังวนของการแสป้อจัยการทำเกษตรจากภายนอก จากที่เคยไม่รู้จะหาทางออกได้อย่างไร จนพบ

ความเพียงพอด้วยการทำบัญชีครัวเรือนและได้ทดลองปฏิบัติอย่างจริงจัง จนสามารถวางแผนการใช้เงินของครอบครัวที่ได้ผล ช่วยกระตุ้นเตือนตนเองให้รู้จักประหยัด อดออม รู้จักคุณค่าของเงิน ดำเนินชีวิตแบบวิถีชาวบ้านที่เรียบง่าย ด้วยหลักคิดที่ว่าต้องประหยัด อดออม ได้มาเท่าไหร่ต้องเก็บไว้ให้ครอบครัวได้กินอีก นอนหลับ ที่ดินในแปลงมีพืชผักไว้กิน ชีวิตจึงพบกับความสุขได้เมื่อรู้จักตนเอง รู้จักแบ่งปัน และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า

กองใบ กิพย์พิชัย คนต้นแบบวิถีพอเพียง

"การที่มีชีวิตแบบพอประมาณ พ่ออยู่พอกิน ไม่ฟุ่งเฟือ ไม่ฟุ่มเฟือย ค่อยๆ ทำค่อยๆ สะสมความรู้ แล้วต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันให้ญาติพี่น้อง ชีวิตจะได้พบความสุขได้เอง"

จากรับข้าวบรรบรรทุกบรรรับเหมา มาพับผันที่เป็นจริงได้ด้วยเศรษฐกิจพอเพียง จากชีวิตที่ลำบาก แต่บากบ้น manganese คุณะอดทน สุขชีวิต และมีความฝันที่จะสร้างบ้านริมน้ำแม่น้ำรู้จักเริ่มอย่างไร จนได้มาพับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและได้ทดลองปฏิบัติแบบลองผิดลองถูก ทั้งปลูกพืชหลากหลาย ทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง เพียง ๒ ปีครึ่งเท่านั้นเองก็สามารถผลิตพื้นผืนดิน ไว่นา จนมีความหลากหลายในแปลง มีความอุดมสมบูรณ์ ได้ใช้ประโยชน์ ได้กินได้ขาย และมีความสุขท่ามกลางธรรมชาติในที่ดินของตนเอง

รายชื่อครัวเรือนพ่อเมืองอาสา

๑. นางสาวร์ บำรุงรัตน์
 ๒. นายอุบล วิจันเทพ
 ๓. นายสุพัฒน์ ศรีลักษณ์
 ๔. นายเฉลิมชัย เทียงพูด
 ๕. นายวันชัย นีลพัฒน์
 ๖. นางปฤทุมพร ทับสมบัติ
 ๗. นายสุคใจ ศรีลักษณ์
 ๘. นายอาทิตย์ อัครจักร
 ๙. นายทองจันทร์ วิภาลสิงห์
 ๑๐. นายเกษม พันธุ์นี
 ๑๑. นายศรีทัศน์ บุญโภุก
 ๑๒. นางหนูพิพย์ ป้องหวานา
 ๑๓. นายบรรหาร เทพ索ภา
 ๑๔. นายสมยง อินตะถึง
 ๑๕. นายสุไชย ชาป้อมญา
 ๑๖. นายสัมฤทธิ์ สุวรรณชะรา
 ๑๗. นายมงคล โคตรศรี
 ๑๘. นายสำราวย ทองลา
 ๑๙. นายระชัย ทองลา
 ๒๐. นายสมหวัง จัตวานิม
 ๒๑. นายไพริชคร เทพ索ภา
 ๒๒. นายนิพนธ์ ทิพย์ป้อมญา
 ๒๓. นายอรุณ มหา kaum
 ๒๔. นางวนัน จันทะมนี
 ๒๕. นายทองมawan จันทะนศรี
 ๒๖. นายคำสอน แก้วไพรทูรย์
 ๒๗. นายวิชญ์ มะโรงรัตน์
 ๒๘. นายที ทับสมบัติ
 ๒๙. นางมະฉิ สาไชยยันต์
 ๓๐. นายอรุณฤทธิ์ เรืองศักดิ์

๓๑. นายหนูจันทร์ เอกราช
 ๓๒. นางสุกัญญา แสนยะมูล
 ๓๓. นางจันทร์สี ทิพย์หนองแวง
 ๓๔. นายทองบ่อ หารสุโพธิ์
 ๓๕. นายน้อย จัตวานิม
 ๓๖. นายไมล์ พันจะกัน
 ๓๗. นายหนู บุคคล
 ๓๘. นางล้าน้อย บุญโภุก
 ๓๙. นางวิลัย วงศ์หนองแวง
 ๔๐. นางคำพี นนทะนำ
 ๔๑. นายสุทัศน์ มาตรโพหง
 ๔๒. นายทิพย์ ทองหล่อ
 ๔๓. นายทองคำ ริจันนัง
 ๔๔. นายสุกรี บัวลักษ
 ๔๕. นายวิรัตน์ ทองทุม
 ๔๖. นายสุนัน ปักศรี
 ๔๗. นายไสกณ พีียงเกตุ
 ๔๘. นายสายลับ ศรีสมบัติ
 ๔๙. นายสมนึก ยิมแม้ม
 ๕๐. นายจรุญ งามเลิศ
 ๕๑. นายทองเพ็ชร พันโนกา
 ๕๒. นายมนูญ วงศ์โยกา
 ๕๓. นายจำนำง โบราณมูล
 ๕๔. นายบุญมี บัวลักษ
 ๕๕. นายทองสุข โชคศรีรัตน์
 ๕๖. นายสุขสันต์ ปันจะพัฒน์
 ๕๗. นายสมัย มูลสุคร
 ๕๘. นายฤทธิ์ ภารยาท
 ๕๙. นายระเบียบ จันทะบุตร
 ๖๐. นายเทียนทอง แสงคำ

๖๑. นายชาล นนนุศาศศร
 ๖๒. นายสล่า อนาคติธี
 ๖๓. นายทองใบ วงศ์หนองแวง
 ๖๔. นางจันทร์ฯ พรอมจะมร
 ๖๕. นายทองคำ มงคลมะไฟ
 ๖๖. นายทองใบ ทิพย์พิชัย
 ๖๗. นายบุญมาก พันจะกัน
 ๖๘. นายสมาน หารประชุม
 ๖๙. นายจักรพงษ์ พันจะกัน
 ๗๐. นายสมร แก้วไพรทูรย์
 ๗๑. นายสาร์ รัตนแสนศรี
 ๗๒. นายหลวง คำก่อง
 ๗๓. นายคงชัย ศรีรัมย์
 ๗๔. นายบุญเลิศ สาวาทแวงควร
 ๗๕. นายนะภา ประสมสี
 ๗๖. นายหนา ทิพย์พิชัย
 ๗๗. นายเก็กเพชร ศรีเกียมสุข
 ๗๘. นายบุญเลิศ จันทรบุตร
 ๗๙. นายบุญช่วง ประดับคำ
 ๘๐. นายแล แก้วคำภา
 ๘๑. นายจีน อนุอัน
 ๘๒. นางสำลี อนุอัน
 ๘๓. นายตา อนุอัน
 ๘๔. นายคำรงค์ ทิพย์แสง
 ๘๕. ส.อ.ทองใส ไชยมูล
 ๘๖. นายไสว ประดับวน
 ๘๗. นายคำรง คำลิน
 ๘๘. นายบุญ ทองภู
 ๘๙. นายประเสริฐ ทองภูบาล
 ๙๐. นายสมจิตร อนุอัน

๙๑. นางหนวน แสงกรุง
 ๙๒. นางสนิท หารสุโพธิ์
 ๙๓. นายณัค นิลทะสิงห์
 ๙๔. นายทองสา อนุอัน
 ๙๕. นายหนูอี้ยม ศรีสุโข^{๙๕}
 ๙๖. นายหนูจันทร์ สุวรรณหาร
 ๙๗. นายเขียน นนทะนำ
 ๙๘. นายทองพูน ประทา
 ๙๙. นางศรี หารสุโพธิ์
 ๑๐๐. นายบังอร แก้วไพรทูรย์
 ๑๐๑. นายอนพล บุคคล
 ๑๐๒. นายหมุน เอกเกริก
 ๑๐๓. นายน้อย ทำสุนา
 ๑๐๔. นางปานทอง ทับศรีรัตน์
 ๑๐๕. นางดิน หารสุโพธิ์
 ๑๐๖. นายบุญมี ทำสุนา
 ๑๐๗. นายบุญสม อรรมนาม
 ๑๐๘. นายบรรจง วิภาลสิงห์

๑๐๙. นายอุบล วิจันเทพ
 ๑๑๐. นายสำราญ ประกอบเสริม
 ๑๑๑. นายประษพ มาตรา
 ๑๑๒. นายอวิเดช บุญโภุก
 ๑๑๓. นายหนูค่าย วงศ์หนองแวง
 ๑๑๔. นายคำกอง แก้วเวียงจันทร์

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นางสาวจุฑาทิพย์ กุมัณ
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นายวิจิตร จันทร์มาศ
ที่ปรึกษาภาค	นายวีระ นิจัติวรรัตน์

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐๒(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com